

Asia: VN/18125/2025

Ehdotus hallituksen esitykseksi taiteen perusopetuksesta annetun lainsäädännön uudistamiseksi

1 § Taiteen perusopetuksen tarkoitus ja tavoitteet

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Laissa tulee säilyä ilmaisu "ensisijaisesti lapsille ja nuorille.

Perustelu:

- Taiteen perusopetus on jatkossakin säilytettävä ensisijaisesti lapsille ja nuorille suunnattuna koulutusmuotona, jossa on myös mahdollista harrastaa tavoitteellisesti. Sen pedagogiset tavoitteet, sisältö ja rakenne vastaavat erityisesti heidän kasvunsa, kehityksensä ja oppimisedellytystensä tarpeisiin, minkä vuoksi lain lähtökohtana tulee säilyä lasten ja nuorten asema ensisijaisena kohderyhmänä.
- Lainsäädäntö ohjaa resurssien ja toiminnan kohdentamista. Maininnan säilyttäminen varmistaa, että lasten ja nuorten yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua opetukseen toteutuvat, eikä opetuksen painopiste siirry liiaksi aikuiskoulutuksen suuntaan heidän kustannuksellaan.
- Taiteen perusopetus tarjoaa lapsille ja nuorille pitkäjänteisen, tavoitteellisen ja ohjatun väylän taiteen maailmaan. Se tukee heidän hyvinvointiaan, vahvistaa luovuutta ja yhteisöllisyyttä sekä antaa mahdollisuuden syventyä taiteeseen turvallisessa ja kannustavassa ympäristössä.
- Taiteen perusopetus toimii perustana jatko-opinnoille. Se antaa valmiudet hakeutua ammatilliseen ja korkeakouluasteen koulutukseen taidealoilla sekä tukee sellaisten taitojen kehittymistä, jotka ovat keskeisiä myös muilla aloilla, kuten pitkäjänteisyys, itseilmaisu ja luova ongelmanratkaisu.

3 § Opetussuunnitelma, oppimäärän mitoitus ja laajuus

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Opintopistejärjestelmään siirtyminen on ajanmukainen ratkaisu, joka yhdenmukaistaa taiteen perusopetuksen rakenteet muun koulutusjärjestelmän kanssa. 50 opintopisteen vähimmäismitoitus on perusteltu.

Opintopisteen määrittelyssä ei kuitenkaan voida nojautua yksinomaan annettujen opetustuntien lukumäärään. Taiteen perusopetuksen tavoitteellinen luonne edellyttää, että opintopisteen laskennassa huomioidaan myös oppilaan oma työskentely. Erityisesti musiikissa kotiharjoittelu on olennainen osa oppimisprosessia, eikä opetustuntien määrä yksin kuvaa opiskelijan todellista työmäärää. Opintopisteiden tulee siten muodostua opetuksen ja oppilaan oman työskentelyn kokonaisuudesta, jotta koulutus vastaa tarkoitustaan.

Opintopisteen laajuuden on oltava yhtenevä lukioissa ja korkeakouluissa käytetyn määritelmän kanssa. Yhdenmukainen järjestelmä selkeyttää koulutuksen rakennetta ja tukee opintopolkujen jatkumoa. Näin varmistetaan, että taiteen perusopetuksessa hankitut opintopisteet ovat linjassa muun koulutusjärjestelmän kanssa ja tukevat siirtymistä jatko-opintoihin.

Osaamisperusteisuuden näkökulma on jäänyt pois lakitekstistä. Taiteen perusopetuksen tulee perustua paitsi annettuihin opetustunteihin myös saavutettuun osaamiseen, sillä se on keskeinen osa opetuksen laatua ja oppilaan oppimispolkua. Lainsäädännön olisi tarpeen huomioida tämä, jotta tavoitteellisuus ja oppilaiden erilaiset etenemisreitit voivat toteutua tarkoituksenmukaisesti.

Taiteen perusopetuksen varhaiskasvatus, esim. musiikkileikkikoulutoiminta, tulee olla kiinteä osa järjestelmää. Samalla on varmistettava, että varhaisiän opetus ei vähennä opintopisteisiin kuuluvien tuntien määrää.

4 § Kunta koulutuksen järjestäjänä

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

5 § Koulutuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

7 § Koulutuksen järjestämislupa

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

8 § Koulutuksen järjestämisluvan muuttaminen ja peruuttaminen

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

9 § Koulutuksen järjestäminen ja muu toiminta

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

10 § Yhteistyö

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

11 § Vastuutehtävä

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Vastuutehtävä on kannatettava ajatus, mutta sen toteuttaminen edellyttää erillistä rahoitusta. Vastuutehtävä ei saa tapahtua oppilaitoksissa tehtävän opettajia ja oppilaita osallistavan kehittämistyön kustannuksella, vaan sen tulee täydentää olemassa olevia rakenteita. VOS-

oppilaitokset toimivat oman taiteenalan perusopetuksen kehittäjinä ja tämän (jatkuvan) kehittämistyön turvaaminen hankerahoituksen avulla on jatkossakin olennaista. Vastuutehtävän rahoitus täytyy siis olla muuta rahoitusta.

12 § Valtion rahoitus

Valitse sopivin

-

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Rahoituksen tulee huomioida kunkin taiteenalan erityispiirteet ja pedagogiset tarpeet. Musiikissa opetuksen rakenne perustuu suurelta osin yksilöopetukseen, kun taas monissa muissa taiteenlajeissa ryhmäopetus on keskeistä. Näistä syistä vertailuluvut on perusteltua määritellä taiteenalakohtaisesti, ei koko taiteen perusopetuksen tasolla. Yksilöopetus on aina kustannuksiltaan ryhmäopetusta kalliimpaa, eikä sitä voida asettaa samalle viivalle ryhmämuotoisen opetuksen kanssa.

Rahoituksessa on alueellisen saavutettavuuden lisäksi otettava huomioon myös väestönkehitys ja opetuksen kysyntä. Näin turvataan se, että taiteen perusopetuksen palvelut kohdentuvat tarkoituksenmukaisesti ja vastaavat eri alueiden tarpeisiin.

Lisäksi suoritteiden vaikutusta rahoitukseen on arvioitava uudelleen. Monissa taiteenaloissa, erityisesti musiikissa, perusosaamisen rakentaminen vaatii pitkän kasvukauden ennen kuin taiteelliset päättösuoritukset ovat mahdollisia. Tämän vuoksi oppimäärän jakaminen osiin esim. kolmeen tai neljään osaan ja niiden hyväksyminen suoriteperusteeksi olisi tarkoituksenmukaista.

13 § Henkilöstö

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Kannatan muutettuna siten, että pykälään liittyvän asetuksen 20 § (taiteen perusopetuksen opettajan kelpoisuus) muutetaan seuraavasti: kelpoisuusvaatimuksia ei tule alentaa. Minimitasoksi tulee kirjata taiteenalan ammatillinen tutkinto sekä opettajan pedagogiset opinnot (60 op). Lisäksi käyttöön on otettava siirtymäsäännös, jonka nojalla epäpätevä opettaja voi täydentää kelpoisuutensa 3–5 vuoden kuluessa.

Kyseessä on koulutusmuoto, jossa opettajalta edellytetään pedagogiikan, didaktiikan ja opetuksen kehittämistyön hallintaa. Pedagoginen pätevyys varmistaa opetuksen laadun ja ylläpitää taiteen perusopetuksen arvostusta. Taiteen perusopetuksen opettajien koulutuksen laajuus ja syventyneisyys on verrattavissa aineenopettajien koulutukseen, ja siksi VOS-rahoitteisen taiteen perusopetuksen tulee olla linjassa muiden koulutusmuotojen kelpoisuusehtojen kanssa. Nykyisten opettajien asema voidaan turvata siirtymäsäännösten ja täydennyskoulutusmahdollisuuksien avulla. On huomattava, ettei myöskään muussa koulutuksessa – kuten peruskouluissa tai lukioissa – ole madallettu kelpoisuusvaatimuksia opettajapulasta huolimatta.

14 § Oppilaaksi ottaminen

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

15 § Oppilailta perittävät maksut

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

16 § Oppilaan osaamisen arviointi ja todistus

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

18 § Tietojensaanti- ja ilmoitusoikeus

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

19 § Koulutuksen arviointi

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

Siirtymäsäännökset (lakiesityksen 22-24 §:t)

Valitse sopivin

Kannatan

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

2. Esityksen sisältämä uusi valtionrahoitusmalli. Mitä mieltä olette työryhmän esityksestä:

Valitse sopivin

En kannata

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Emme kannata musiikin oman rahoitusmomentin poistamista.

Perustelut

- Saavutettavuuden kehittäminen väestötappioalueilla ja eri taiteiden osalta on kannatettavaa, mutta suurin pullonkaula liittyy kasvukeskuksiin, joissa merkittävä määrä lapsia jää musiikinopetuksen ulkopuolelle.
- Tilastot osoittavat, että kysyntä kohdistuu erityisesti musiikkiin, mikä tulee huomioida resurssien kohdentamisessa.
- Yksilöopetus on olennaisesti kalliimpaa kuin ryhmäopetus, eikä näitä voida asettaa samaan vertailuun. Vertailuluvut tulee määritellä taiteenalakohtaisesti.
- Väestönkehitys, opetuksen kysyntä ja alueellinen saavutettavuus on huomioitava rahoituksen perusteissa.
- Oppilaitosten vuosituntien käyttö eri taiteenaloihin on jo joustavaa, ja jaon säilyttäminen ennallaan tukee monitaiteisten yksiköiden rakentumista.

20 § Taiteen perusopetuksen opettajan kelpoisuus

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Kannatan muutettuna siten, että pykälään liittyvän asetuksen 20 § (taiteen perusopetuksen opettajan kelpoisuus) muutetaan seuraavasti: kelpoisuusvaatimuksia ei tule alentaa. Minimitasoksi tulee kirjata taiteenalan ammatillinen tutkinto sekä opettajan pedagogiset opinnot (60 op). Lisäksi käyttöön on otettava siirtymäsäännös, jonka nojalla epäpätevä opettaja voi täydentää kelpoisuutensa 3–5 vuoden kuluessa.

Kyseessä on koulutusmuoto, jossa opettajalta edellytetään pedagogiikan, didaktiikan ja opetuksen kehittämistyön hallintaa. Pedagoginen pätevyys varmistaa opetuksen laadun ja ylläpitää taiteen perusopetuksen arvostusta. Taiteen perusopetuksen opettajien koulutuksen laajuus ja syventyneisyys on verrattavissa aineenopettajien koulutukseen, ja siksi VOS-rahoitteisen taiteen perusopetuksen tulee olla linjassa muiden koulutusmuotojen kelpoisuusehtojen kanssa. Nykyisten opettajien asema voidaan turvata siirtymäsäännösten ja täydennyskoulutusmahdollisuuksien avulla. On huomattava, ettei myöskään muussa koulutuksessa – kuten peruskouluissa tai lukioissa – ole madallettu kelpoisuusvaatimuksia opettajapulasta huolimatta.

4. Ehdotus asetukseksi taiteen perusopetuksesta. Mitä mieltä olette työryhmän ehdotuksesta:

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

Muut kommentit ja huomiot:

Pyydämme, että kommentti aloitetaan viittaamalla työryhmän ehdotuksen lukuun, alakohtaan, kappaleeseen tai pykälään. Jos kommentti ei koske mitään tiettyä esityksen kohtaa, pyydämme, että kommentti aloitetaan sanoilla "Yleinen kommentti"

Kiitos perusteellisesta valmistelutyöstä, jossa on paljon taiteen perusopetusta eteenpäin vieviä ja vahvistavia linjauksia. Laista voi muodostua merkittävä uudistus taiteen perusopetuksen hyväksi, mikäli tietyt keskeiset peruskorjaukset arvioidaan uudelleen.

Olisi myös toivottavaa, että kunnille laadittaisiin suositusluonteinen ohjauskirjaus taiteen perusopetuksen tukemisesta ja kehittämisestä. Tällä hetkellä kunnissa, riippumatta siitä ovatko oppilaitokset kunnallisia vai yksityisoikeudellisia, esiintyy hyvin erilaisia käsityksiä taiteen perusopetuksesta ja sen merkityksestä. Lailla ei voida säädellä näitä yksityiskohtia, mutta valtakunnalliset suositukset voisivat selkeyttää esimerkiksi taiteen perusopetuksen asemaa kunnan koulutusjärjestelmässä, toiminnan vaikuttavuutta, yhteisten tilojen käyttöä sekä opintojen hyväksiluvun mahdollisuuksia.

Roberg Satu

Kauniaisten musiikkiopisto - Grankulla musikinstitut - Kauniaisten
musiikkiopisto - Grankulla musikinstitut Ry